

דף פרפראות פסח

לעילוי נשמת: פיליפ בן עזיזה פולט ז"ל

להצלחת: יעקב בן אורה הי"ו - אושרית בת חנה תחי' | מיכאל מאיר בן סמדר הי"ו - יעל חנה בת זהבית תחי'
יחזקאל דוד בן נעמי הי"ו - מוריה חנה בת מזל תחי' | לזוג הגון: דוד בן אורה נ"י | יחזקאל בן סוהילה הי"ו

"מצה זו שאנו אוכלים"

שנה אחת, בשעת אפיית המצות של הגרי"ז מבריסק בירושלים, פנה אליו אחד הנוכחים וסיפר לו סיפור נפלא בענין אפיית מצות. מעשה באחד מצדיקי החסידות הראשונים, שהיה נוהג לאפות את מצותיו בהידור רב ובדקדוק גדול. עמד שם יהודי תמים ופשוט, וכשראה את הזהירות הגדולה של הצדיק באפיית מצותיו והידורו הגדול, הצטער מאד על שלא יכול להגיע לכך מחוסר ממון ויכולת. עמד האיש בקרן זווית והתפלל לה' מקירות לבו, ריבונו של עולם! יהודי פשוט אני, ואיני יכול להדר ולדקדק בעסק המצות כמו הרבי, ולכן מבקש ומתחנן אני לפניך שתערה עלי רוח ממרום ותזכני להוציא מתחת ידי מצות מהודרות ומדוקדקות. שמע הצדיק את תפלתו, ומיד פנה אליו וביקש להחליף עמו את המצות. האיש סיים לספר את הדבר באזני הרב מבריסק, והיה ניכר כי כוונתו להוציא מסיפור זה מוסר השכל כמה גדולה היא התפילה, וכמה עדיפות הן המצות שהעתירו עליהן שתהיינה בהידור רב, יותר מאשר מצות כשרות ומהודרות שעמלו עליהן בחומרות יתרות, אולם הרב מבריסק נענה מיד בשנינות אופיינית ואמר, ואני לומד כאן ממש להפך, שהרי אותו יהודי הצליח לפעול בתפילתו על אתר, לזכות במצות המהודרות שעליהן טרח הרבי...

"ביום חג המצות הזה"

ישנה פליאה גדולה שעמד עליה המהר"ל מפראג זצ"ל, כידוע קוראים לחג הפסח, חג המצות וכפי שנאמר בתורה את חג המצות תשמור. כל זאת משום שלא הספיק בצקם של עם ישראל להחמיץ מרוב החיפזון כשהוציאם הקב"ה ממצרים. צריך להבין וכי על החמש דקות האלו שלא הספיק הבצק להחמיץ, נקבע שמו של החג בשם "חג המצות", והרי היו הרבה ניסים לעם ישראל במצרים, עשרת המכות, קריעת ים סוף ועוד, א"כ מה ראתה התורה לקרוא לחג זה דווקא בשם "חג המצות" ולא חג יציאת מצרים או חג עשרת המכות וכדומה? תירץ המהר"ל מפראג שכאשר עמ"י נצטוו להזדרז כשיצאו ממצרים, באותם רגעים הוכיחו את ביטחונם הגדול בהשי"ת, ולא אמרו, רבש"ע! מאתיים ועשר שנים אנו נמצאים כאן, תן לנו עוד חמש דקות כדי להתכונן ולקחת צידה לדרך, אף אחד לא ביקש זאת ולמעשה זה גולת הכותרת, וגם צידה לא עשו להם, עם ישראל נהגו בתמימות ובאמונה עם השי"ת ואמרו, מה שהוא גוזר עלינו אנו מקיימים, אף שאין לנו אוכל לקחת לדרך, שהרי לא ידעו שהקב"ה ייתן להם מן. הרי שהאמונה והתמימות הם יסוד גדול בעבודת ה'. לכן ה' אמר לעמ"י תציינו את שם החג בשם "חג המצות". (פניני בית לוי)

"השתא הכא לשנה הבאה בארעא דישראל"

המגיד מישרים מזלאזיץ זי"ע כותב בפירוש "באר מים" להגדה של פסח, כי לכאורה קשה, איך בני ישראל הדרים בארץ ישראל אומרים פיסקא זו, הלא כבר דרים הם בארץ ישראל? אף הוא חוזר ומיישב באופן נפלא, שהרי כבר אמרו חז"ל שעתידה ארץ ישראל שתתפשט בכל העולם כולו, ואם כן כוונת האומרים כן עתה בארץ ישראל היא כך: "השתא הכא" - שנה זו רק כאן הוא ארץ ישראל, אבל "לשנה הבאה" בכל מקום שיעמוד יהודי הרי הוא "בארעא דישראל", שהרי תתפשט קדושתה בכל העולם... **הרה"ק בעל הייטב לב' היה אומר**, כל שנה ביום כיפור מתוודים אנו, על חטא שחטאנו לפניך וכו', ומבטיחים שבשנה הבאה לא נחזור שוב על חטאים אלו. אלא שבהגיע יום כיפור הבא מתברר ששוב חטאנו, והמלאכים אומרים: מעתה, כשיאמרו שלא יחטאו עוד - לא ניתן להאמין להם... עונים עם ישראל: גם אנו מתפללים כל שנה בסוף תפלת נעילה וכן בליל הסדר: "לשנה הבאה בירושלים", ומאמינים לקדוש ברוך הוא שאכן כך יקרה, למרות שעדיין הננו בגלות... אנו ממשיכים להאמין בו שאכן השנה יגאל אותנו. אם כך, תאמינו לנו גם אתם... ועל זה נאמר: "יהי חסדך ה' עלינו כאשר יחלנו לך" (תהלים לג, כב) כפי שאנו מצפים ומייחלים לגאולתנו ואיננו מתייאשים הימנה - כך גם אתה, ריבונו של עולם, אל תסיר חסדך מעמנו.

"ואחד רשע"

בעל ההגדה מלמדנו כי צורת השאלה המאפיינת את הרשע הינה, מה העבודה הזאת לכם, כאשר בדבריו אלו הוא מוציא את עצמו מכלל ישראל, ומדגיש כי עבודת ה', הזכות הגדולה בה זכינו לעמוד לפני מלך המלכים ולשרתו - עול הוא לגביו. אלא שכאן עלינו לעצור ולשאול, מנין לנו כי כה רשע הוא הבן הלזה? אולי אינו כופר בעיקר, ואינו חפץ להוציא עצמו מהכלל, ורק העצלות היא זו המדברת בתוך גרונו וגורמת לו לשאול את שאלתו בצורה בה היא נשאלת? אכן התשובה היא פשוטה... שכן אילו היה קם הבן הרשע הלזה בליל תשעה באב, פונה אל אביו ואומר לו, אבא, מה העבודה הזאת לכם, מדוע צריכים אתם לחלוץ נעליכם, ולצום, ולבכות ולהתאבל, מדוע אינכם יכולים לחיות חיים רגועים של שמחה, אזי אמנם יכולים היינו לטעון כי מטען המצוות מכביד על כתפיו, ועצלותו או תאוותו היא המדברת מתוך גרונו. אולם מתי שואל הרשע את שאלתו, הרשע שואל את שאלתו המחוצפת בליל הסדר, בלילה המרומם ביותר, בלילה בו יושבים להם כל היהודים כשהם מסובים סביב שולחנות ערוכים בבשר ודגים - כבני מלכים, בלילה בו ערוך שולחנו של האיש הישראלי בפאר והדר כאילו היה משועי-ארץ!

בדיוק בלילה הזה - מוצא לו הרשע מקום לבוא ולהקשות: מדוע עובדים אתם כל כך קשה... לפיכך ברור כי לא עצלות היא המניעה אותו לבעוט ולמרוד, ואף לא תאוה, אלא רשעות לשמה! שכן איזו 'עבודה' בדיוק מטרידה אותו? באיזה קושי הוא מואס? הלא לילה זה רצוף הוא תענוג רוחני וגשמי! אם דוחה הוא הבן הלזה את מצוותיו של יום, את המצוות הללו אשר אינן עומדת כלל בסתירה לתאוותיו ולעצלותו - אות היא ומופת גמור לכך שאינו מדבר דברים של טעם, ואף אין הוא מוצא כל קושי בקיום המצוות, אלא כל רצונו רק למרוד באלוקיו ולהוציא את עצמו מן הכלל! מעתה, ישנה תשובה אחת ויחידה: "הקהה את שיניו!" (דרשות המגיד)

"ואפילו כולנו חכמים"

ארבעה בנים הם, כל בן ותשובתו, ואף הקהיית השניים תשובה היא. ואספר לכם מעשה שהיה. ידוע שאני נושא בנטל החזקת מוסדות תורה. פנה אלי אחד מעובדי החברה קדישא, סיפר שלמחרת היום, בארבע אחר הצהריים, תתקיים אזכרה ליהודי עשיר הטמון שם. המשפחה מבקשת אדם שישא דברים במעמד, וישלמו בעין יפה. הוא היה שומר תורה ומצוות - שאלתי. ענה - אינו קבור בחלקת שומרי שבת...

למחרת באתי, היתה זו הפעם הראשונה שהשתתפתי בטקס שכזה, וגם האחרונה. הגיעו קבוצות קבוצות. המשפחה, החברים, השותפים, העובדים. כל קבוצה הביאה זר, עטור בסרט שחור, הניחה בטקסיות על המצבה וחזרה לאחוריה לשלב ידיים. כבוד הרב, בבקשה. לא משניות, לא תהלים, לא קדיש. החלטתי, כסף להחזקת מוסדות תורה כבר לא יצא מכן, כפרה על הכסף, כאן יש להקהות שניים! פתחתי ואמרתי, חשבתי לומר דברים בשם בני המשפחה, והחלטתי לומר דברים בשם הנפטר. אחד מן השניים, או שיש נשמה נצחית, שבפטירת האדם עולה למרום למסור דין וחשבון ולקבל שכר ועונש, או שאין נשמה, ומותר האדם מן הבהמה אין. אם אין נשמה, למה מביאים פרחים, הרי כלום לא נשאר, ואם יש נשמה, האם פרחים היא צריכה!?

הרי ביד מוקיריה להקל על ענשיה ולהרבות שכרה במרום, אם יאמרו קדיש, אם יקראו מזמור תהלים או ילמדו משנה! למה הדבר דומה, לעני אשר לשונו נדבקת לחיכה, מתחנן ללגימת מים, ומציעים לו... זר פרחים! לא כנס זיכרון הוא, אלא כנס התעלמות! תרומה לא קבלתי, אבל כעבור שנה וחצי אמר לי אותו עובד החברה קדישא, לא תאמין, אבל השנה הם הביאו זרי פרחים, ואמרו תהלים, וחתמו בקדיש... (והגדת)

"הא לחמא עניא וגו' כל דיכפין ייתי ויכול"

מה הקשר ל"הא לחמא עניא" לבין "כל דיכפין ייתי ויכול"? ואפשר לפרש בדרך משל: מעשה בסוחר, שנסע לדרך רחוקה ועבר ביער עבות, פגעו בו גזלנים, נטלו את סחורתו וביקשו להרגו. לפתע הגיחו שוטרי המלך, הניסו את הגזלנים והרגו בהם. סחורתו של הסוחר כבר היתה מוטענת על עגלתם של השודדים. מסרו השוטרים את העגלה לידי הסוחר שמיהר ונסע מהמקום. כשהגיע ליריד, מצא שהעגלה היתה טעונה בהון רב, שלל גולות קודמות, והוא הפך להיות לעשיר מופלג. מאז קיבל על עצמו לערוך סעודת הודיה מידי שנה בשנה, ביום בו ניצלו חייו ועשרו הוכפל. ימים רבים לפני כן היו משרתיו טורחים בהכנת המשתה, אופים ומבשלים מטעמים ומעדנים, ובני משפחתו ומכריו היו מסבים לסעודה ושמחים בשמחתו. לימים, התהפך עליו הגלגל והוא נהיה לעני. כשהגיע מועד המשתה, לא היה בידו להכין, לא מעדנים ולא מטעמים, לא בשר ולא יין, רק לאפות פת קיבר. ענה ואמר: משכבר הימים, כשהייתי עשיר, הייתי קורא לסעודה אנשים מעטים, להתעדן ולהתענג. אבל עתה, כשאני נותן אלא לחם יבש, כל הרוצה יבוא ויסעד.

זה שכתב הרמב"ם (הלכות חמץ ומצה פ"ח) "בזמן הגלות כך הוא מתחיל על כוס שני, בבהילו יצאנו ממצרים, הא כלחמא עניא" וכו'. כלומר, עתה, כשאנו בגלות ואין בידינו להכין אלא "כהא לחמא עניא די אכלו אבתנא בארעא דמצרים", הרי "כל דיכפין ייתי ויכול", יכולים הכל לבוא ולסעוד.

"ועבדום ועינו אותם... ואחרי כן יצאו ברכוש גדול".

דורשת הגמרא בברכות (דף ט.) דבר נא באוזני העם וישאלו... כלי כסף וכלי זהב... אמר ליה הקב"ה למשה, בבקשה ממך, לך ואמור להם לישראל, בבקשה מכם, שאלו ממצרים כלי כסף וכלי זהב שלא יאמר אותו צדיק 'עבדום ועינו אותם' - קיים בהם, 'ואחרי כן יצאו ברכוש גדול' לא קיים בהם וכו'.

הגאון רבי שלמה דוב הכהן שפרינץ זצ"ל, אב"ד מעזריטש ובעל שו"ת "לשד השמן" (חלק יו"ד, בהקדמת "מנחת תודה"), הקשה את קושיית המפרשים, על שנראה שהקב"ה חשש רק ממה שיאמר אברהם, והלא אף אם אברהם לא יאמר, על הקב"ה לקיים את הבטחתו? עוד תמה על לשון "אותו צדיק", הרי הסברה נותנת שדוקא מפני שהוא צדיק, לא יאמר ולא יתלונן על בוראו! וקושיא נוספת: הלא הבטחת הרכוש הגדול שהובטחה לאברהם, תתקיים ממילא בביזת הים? הוא מיישב את כל אלו, במשל נפלא.

משל לגביר גדול, איש נכבד וחשוב ממקורבי המלך, שכרת ברית עם קרובו, והבטיח לעמוד לימינו וימין זרעו אחריו בכל צרותיהם, ככל שיוכל להושיט את עזרתו. חלפו שנים, ואחד מצאצאי קרוב המשפחה, איש עני מדלת העם, הסתבך קשות בעלילה שהעלילו עליו. הגיע עניינו בפני שופטי המלך, וגזרו עליו עונש מוות. לאסונו ולשברו, לא היה הגביר, מקורבו של המלך באותה שעה בביתו, כי יצא לדרך רחוקה. ותהום כל העיר בבכי תמרורים ובאבל גדול ומר על נפש נקי וצדיק שתאבד תיכף מן העולם, ואין עוזר ומושיע. כך עברו עליהם הימים בבכי תמרורים, עד ליום גזר הדין.

העם הזועק לכיכר העיר, שם כבר הוכן עץ התליה. התליין ועוזריו הלבישו את הנידון למוות בבגד האדום, מזכיר בית המשפט קרא בקול גדול מן הכתב את נוסח פסק דינם של השופטים, האומלל הועלה אל העץ, עניבת החנק נקשרה סביב צוארו, רגליו עוד עמדו על בול עץ קטן, כאשר התליין שלח את ידו כדי למשוך את בול העץ ולהפיל את הנידון, למען ייחנק. אולם בדיוק ברגע זה, נשמעה צעקה ממרחק. כרכרה רתומה לצמד סוסים התקרבה אל הכיכר, ממנה ירד העשיר מקורבו של המלך, אשר קרא לעבר התליין, עצור! אל תהרגוהו! ומיד רץ אל ארמון המלך, נפל על לרגליו וביקש לחון את צאצאיו של ידידו הותיק.

המלך נעתר. היהודי הורד מעץ התליה, חפשי לנפשו. מי יוכל לתאר את גודל השמחה שפשטה בקרב העומדים מסביב על הישועה הגדולה שבאה בפתע פתאום, עד כי מרוב חדוה הביאו כולם כסף מתנות לאותו יהודי עני ואומלל, שכעת גם נחלץ בזכות זאת מעניו.

כמובן שגם שמו של הגביר ממקורבי המלך יצא לתהילתו ושמו התפאר בפי כל כמלאך מושיע. הגיעו הדברים לאוזנו של ידידו הותיק והישיש, בעל בריתו משכבר הימים, ולמרבה ההשתוממות, כאשר סיפרו לו את כל המעשה וההיללו בפניו את הגביר, לא התפעל כלל - אלא התלונן על הגביר באומרו כי לא נהג כפי שצריך וראוי היה לנהוג כלפי אותו עני מצאצאיו. מדוע ולמה? תמהו השומעים ובליבם סברו כי שכלו נשתבש מרוב השנים שעבר עליו. הסביר להם הישיש בטוב טעם ודעת, אכן, בצדק הנכם מתפעלים שאותו גביר הצליח להציל נפש משיני הטורף ולחלצה מעמוד התליה, אולם אני, שכבר ראיתי בשנותי הארוכות את מעשיו הכבירים של אותו גביר, יודע אני כי רב חילו וכוחו, על כן מתפלא אני עליו, איך זה לא העניק בעצמו לאותו ניצול מתת כסף הגונה, למען ייחלץ מעוניו ולא יזדקק למתנות מאחרים, והלא הבטיח לי בשעתו, כאשר כרתנו את הברית בינינו, כי יושיע את זרעי עד סוף כל הדורות?

כך גם אמר בעל "לשד השמן" בענין אברהם והרכוש הגדול, כל מי שראה או שמע את גודל הניסים שעשה הקב"ה בהוציאו את בני ישראל ממצרים, עמד נפעם ומשתומם, וכמובן שלבני ישראל די בנס ובתשועה הגדולה שעשה עמהם, ומי הוא שיעלה על דעתו להתרעם על חסרון ההענקה? לא כן אברהם אבינו, ראש המאמינים המלומד בניסים, שכבר הכיר וידע את כוח ה', את רוב חילו ועוצם תקפו וגבורתו בכל הניסים והנפלאות שעשה עמו, משום כך נס יציאת מצרים אינו בעיניו פלא ותמהון. הוא יתמה דוקא על חסרון קיום נתינת הרכוש כהבטחתו, ואף שעוד מצפה להם ביזת הים - מכל מקום דוקא מפני מעלתו כ"צדיק" לחסרון קיום ייחשב. לכן הוגדר כאן אברהם כ"צדיק" - כי דוקא משום צדקתו ומעלתו יכול היה להתרעם על אי-קיום הבטחת הרכוש הגדול לאלתר, מיד עם צאתם ממצרים...

"מה אשיב לה' כל תגמלוהי עלי"

ביאור נפלא כל כך מופיע בספר ראשי בשמים. מעשה שהיה בן חכם המשמח אב, ברוך כשרונות ושוקד על תלמודו בהתמדה, מידותיו אצילות וכיבוד הוריו לדוגמא. כמה נחת רוו ממנו, והיה מקור לאושר וגאווה. יום אחד שב מבית ספרו, ובידו תעודת הוקרה מתפעמת ממלמדו. אורו פני האב ושאל, אמור, מה תרצה כמתנה? התרגש הבן ואמר, אבא, עולם הפוך אני רואה כאן! הלא אני הוא שצריך להביא בלי סוף מתנות הוקרה! שהרי אתה נתת לי את החיים, ודואג עבורי לקורת גג ולמחיה, מעניק לי ביגוד ודואג לשכר הלימוד. הלא כל מה שיש לי, הוא ממך, ואתה מבקש עוד לתת לי מתנות משום שאני משביע את רצונך?!

זה שנאמר, מה אשיב לה', מה אענה לו כשיבקש לתת לי שכר, הרי כל תגמלוהי, כל מה שהוא גומל עימי, עלי אני הוא שצריך הייתי לגמול עימו, להביא לפניו תשורות הוקרה בלי סוף! (מעייין המועד)

עבד ה' אמיתי

רשע שואל מה העבודה הזאת לכם? ואומרים לו: "אילו היית שם - לא היית נגאל" מדוע נחפזים להגיע למסקנה שהוא לא היה נגאל? כי מי ששואל: "מה העבודה הזאת" מעיד שאיננו עבד וממילא לא יכול להיגאל... כדי להבין את המשמעות שאומרים בהגדה של פסח: "עבדים היינו לפרעה במצרים" נביא מעשה נפלא שהיה עם האדמו"ר מגור - בעל "השפת האמת": אחד נכנס ל"שפת אמת" בערב פסח ושטח את צרותיו. והרב יעץ לו: במהלך הפסח אומרים כל יום הלל. אייעץ לך עצה: תכוון ב"אנא ה'" והכל ייסתדר... שמח החסיד אך לא היה ברור לו באיזה אנא ה' עליו לכוון לכן בכל ימות הפסח כיוון בדבקות גם ב- "אנא ה' הושיענא" הוא כיוון ולא עזר. וגם כיוון ב"אנא ה' הצליחה נא" וגם לא עזר... חזר לרב ואמר לו כל מה שעשיתי וכיוונתי לא עוזר?!

שאל אותו הרב איך יתכן?! ספר לי מה עשית? סיפר לו אותו יהודי שהוא לא הבין למה הרב התכוון ב- "אנא ה'" לכן כיוון גם ב"אנא ה' הושיענא" ולא עזר כיוונתי ב"אנא ה' הצליחה נא" וגם לא עזר... השיב הרב בחיוך ואמר לו: "התכוונתי שתכוון ב"אנא ה' כי אני עבדך" אדם שמרגיש שהוא עבד של ה' יש לו ישועה"...

דוד המלך אומר בהלל: "אנא ה' כי אני עבדך בן אמתך פיתחת למוסרי" מבאר החסיד יעב"ץ: ישנם שני סוגי עבדים אחד שנשבה כעת - הוא יחפש כל הזמן איך לברוח. לעומתו אחד שאביו היה עבד וכן אבי אביו הוא לא ינסה לברוח - טוב לו... אומר דוד המלך "אני עבדך בן אמתך אני עבד וגם אמא שלי גם אין לי לאן לברוח לכן תפתח את המוסרות שלי- את הדברים שמייסרים אותי... מי שמרגיש שהוא עבד והקב"ה הוא אדון שלו הרי שהאדון ידאג לו לכל מה שהוא צריך.

נקודה למחשבה

"וימרו את חייהם" - מה מלמדת אותנו הלשון וימררו? החפץ חיים רגיל היה לומר, שאם ארע דבר מה לאדם, אסור לו לומר שקרה לו דבר רע, אלא שקרה דבר מר. מה ההבדל? עלינו לדעת שכל מה שה' עושה הוא לטובה "כל מאן דעביד רחמנא לטב עביד", ולכן אסור לומר שקרה דבר רע, אולם מותר לומר שקרה דבר מר, שהרי גם דבר שהוא לטובה, עשוי להיות מר, כפי שתרופה המרפאת את האדם, טעמה מר.

פעם פגש החפץ חיים יהודי אשר פניו מודאגות. שאלו החפץ חיים, מה שלומך, ר' יהודי? ענה לו האיש אם היה יותר טוב, לא היה מזיק! ענה לו החפץ חיים, מנין לך שלא היה מזיק? הרי הבורא יתברך שמו, יודע יותר טוב ממך מה טוב לך, ואם ה', ק-ל רחום וחנון, אינו מיטיב לך יותר, הרי שמצבך הנוכחי הוא הטוב ביותר בשבילך! (הגש"פ - חפץ חיים)

רעיון לחג

ניתוח הוא כואב גם אם מציל חיים! אין הרבה אנשים שמחייכים בזמן הניתוח, אבל רובם ידעו להודות אחריו. ביום השביעי של חג הפסח בעודם עוברים בין שני חלקיו של ים סוף פרצה מגרונם של בני ישראל שירה אדירה. שירה מתחילה מהמקום שהמילים נגמרות... זו לא רק הודיה על השחרור, כעת הם כבר מסוגלים להודות גם על הניתוח... שעבוד מצרים לא רק היה סבל, היתה בו מטרה. במצרים למדנו כיצד ננהג בעם אחר ובזולת אפי' אם הוא נחות מאיתנו...

רעיון לחג הפסח

מי שלא היה עבד מימיו כנראה שיצטרך להתאמץ על מנת להנות ממתיקותה של החרות, כי היא טבעית לו, אך זה ממש תפקידנו בליל הסדר. אז מהי חרות? פעמים רבות אנו עושים דברים שאיננו מזוהים איתם באופן פנימי. אנו עושים זאת מכח הרגל, מלחץ חברתי, או מכל סיבה אחרת. המכנה המשותף הוא שמעשה זה אינו משאיר אותנו שמחים ומסופקים. בן חורין הוא מי שמזוהה באופן מוחלט עם מעשיו. זהות המביאה שמחה. אז שתהיה לכולנו חרות עולם!

רעיון לליל הסדר

בטח שמתם לב שלכל רביעיה בליל הסדר, מסתתר לו איזה חמישי. יש ארבע לשונות של גאולה, אבל הלשון החמישי-והבאתי אתכם אל הארץ, מתחבאת... יש ארבע כוסות, אבל הכוס החמישית-כוס של אליהו מתחבאת... מדוע? כי החמישי ממשך איתנו גם אחרי ליל הסדר, החמישי זו התוצאה שנשארת וצועדת איתנו קדימה. הלילה המדהים כבר מאחורנו, אנחנו בעצמו של החג, אבל האם יש משהו שלקחנו איתנו והוא ממשיך להיות איתנו?

הפתגם: לפעמים, דווקא אותם רגעים שצובעים את החיים בשחור לבן, מתגלים כמעברי חציה בדרך אל היעדים!!

~ חג פסח כשר ושמח ~